

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2007 m. sausio 18 d.*

Byloje C-220/05

dėl *Tribunal administratif de Lyon* (Prancūzija) 2005 m. balandžio 7 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. gegužės 19 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Jean Auroux ir kt.

prieš

Commune de Roanne,

dalyvaujant

Société d'équipement du département de la Loire (SEDL),

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, E. Juhász (pranešėjas), J. N. Cunha Rodrigues ir M. Ilešič,

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. balandžio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- J. Auroux ir kt., atstovaujama advokato J. Antoine,
- Roanne komunos, atstovaujamos advokatų P. Petit ir C. Xavier,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir J.-C. Niollet,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriauciūno,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fruhmann,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos T. Nowakowski,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos X. Lewis,

susipažinęs su 2006 m. birželio 15 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54), iš dalies pakeistos 1997 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/52/EB (OL L 328, p. 1, toliau – Direktyva) aiškinimu.
- ² Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ieškinį dėl panaikinimo, kurį J. Auroux ir kiti aštuoni ieškovai (toliau – ieškovai pagrindinėje byloje) pateikė dėl 2002 m. spalio 28 d. Roanne komunos savivaldybės tarybos sprendimo, kuriuo jos merui leista pasirašyti su *Société d'équipement du département de la Loire* (toliau – SEDL) sutartį dėl laisvalaikio centro Roanne statybos.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Remiantis Direktyvos antra konstatuojamąja dalimi „vienu metu įtvirtinus įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas pagal viešojo darbų pirkimo sutartis, sudarytas valstybėse narėse valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijų arba kitų viešosios teisės reguliuojamų įstaigų vardu, būtina ne tik panaikinti atskirose šalyse taikomus viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo apribojimus, bet ir suderinti atskirų šalių viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarką“.
- 4 Iš Direktyvos šeštos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad darbų, kurių vertė neviršija 5 mln. eurų, pirkimo sutartims konkursai gali būti nerengiami ir kad derinimo priemonės jiems neprivalo būti taikomos.
- 5 Pagal Direktyvos dešimtą konstatuojamąją dalį, „efektyvios konkurencijos plėtotei viešojo darbų pirkimo sutarčių srityje užtikrinti būtina, kad pranešimai apie sutartis, kurias rengiasi sudaryti valstybių narių perkančiosios organizacijos, būtų skelbiami visoje Bendrijoje“. Šioje konstatuojamojoje dalyje priduriama, jog „šiuose pranešimuose pateikiama informacija turi sudaryti galimybę Bendrijoje įsisteigusiams rangovams nuspręsti, ar juos domina siūlomos sutartys“.
- 6 Direktyvos 1 straipsnio a–d punktuose numatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) „viešojo darbų pirkimo sutartys“ – tai atlygintinio piniginio pobūdžio sutartys, kurios tarp rangovo ir perkančiosios organizacijos, kaip ji apibrėžta b punkte,

sudarytos raštu ir kurių tikslas – atlikti arba kartu atlikti ir suprojektuoti darbus, susijusius su viena iš II priede nurodytų profesinės veiklos rūšių arba atlikti darbą, apibrėžtą c punkte, arba bet kokiomis priemonėmis atlikti darbą, atitinkantį perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus;

- b) „perkančiosios organizacijos“ – tai valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijos, viešosios teisės reguliuojamos įstaigos, vienos ar kelių tokių institucijų arba viešosios teisės reguliuojamų įstaigų sudarytos asociacijos.

<...>

- c) „darbas“ – tai statybos ar civilinės inžinerijos rezultatas, tokia darbų visuma, kurios pakanka ekonominei ir techninei funkcijai atlikti;

- d) „viešojo darbų pirkimo koncesija“ – tai tokio paties pobūdžio, kaip nurodyta a punkte, sutartis, išskyrus tai, kad atlyginimą už numatomus atlikti darbus sudaro arba tik teisė eksploatuoti pastatą, arba ši teisė kartu su užmokesčiu.“

- 7 „II priede nurodytos profesinės veiklos rūšys“, apie kurias kalbama direktyvos 1 straipsnio a punkte, yra bendroji statyba ir civilinė inžinerija, kurios priskiriamos bendrojo Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus 50 klasei. Tarp šios veiklos rūšių atskirai nurodoma ir kategorija, susijusi su pastatų statyba.

8 Direktyvos 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma:

- a) darbų viešojo pirkimo sutartims, kurių apskaičiuota vertė be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) yra ne mažesnė nei 5 000 000 specialių skolinimosi teisių (SST) ekvivalentiška suma (eurais);

- b) 2 straipsnio 1 dalyje numatytoms darbų viešojo pirkimo sutartims, kurių apskaičiuota vertė be PVM yra ne mažesnė nei 5 000 000 (eurų).

<...>

3. Kai darbai yra kelių etapų ir kiekvienam etapui reikia sudaryti sutartį, norint apskaičiuoti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sumas, reikia atsižvelgti į kiekvieno darbų etapo vertę. Jeigu bendra darbų vertė ne mažesnė už 1 dalyje nurodytą sumą, tos dalies nuostatos taikomos visiems darbų etapams. Perkančiosios organizacijos gali netaikyti šios nuostatos tiems darbų etapams, kurių sąmatinė vertė be PVM lygi 1 000 000 (eurų), jeigu tokiu atveju bendra sąmatinė visų darbų etapų, kuriems netaikoma ši nuostata, vertė neviršija 20 % visos sąmatinės darbų vertės.

4. Jokie darbai ar sutartis negali būti dalomi siekiant išvengti šios direktyvos taikymo.

5. Apskaičiuojant šio straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnyje nurodytas sumas, atsižvelgiama ne tik į viešojo darbų pirkimo sutarčių skaičių, bet ir į darbams atlikti reikalingų žaliavų bei medžiagų, kuriomis rangovą aprūpintų perkančiosios organizacijos, nustatytą vertę.

6. Perkančiosios organizacijos užtikrina, kad rangovai nebūtų diskriminuojami.“

Nacionalinė teisė

- 9 Faktinių bylos aplinkybių metu Urbanistikos kodekso L. 300-4 straipsnis, su pakeitimais, padarytais 2000 m. gruodžio 13 d. Įstatymo Nr. 2000-1208 (2000 m. gruodžio 14 d. JORE, p. 19777) 8 straipsniu, nustatė:

„Valstybė, vietos valdžios institucijos arba jų viešosios įstaigos gali pavesti studijos atlikimą ir šiame kodekse numatytų plėtros projektų įgyvendinimą bet kuriam tuo užsiimančiam viešajam ar privačiam asmeniui.

Kai sutartis sudaroma su viešąja įstaiga, mišrios nuosavybės vietos bendrove, apibrėžta 1983 m. liepos 7 d. Įstatymu Nr. 83-597, arba mišrios nuosavybės bendrove, kurios daugiau nei pusė kapitalo priklauso vienam ar keliems viešiesiems subjektams, pavyzdžiui, valstybei, regionams, departamentams, komunoms ar jų grupėms, ji gali įgyti viešosios sutarties dėl plėtros statusą. Tokiu atveju sutartį sudariusiai organizacijai gali būti pavedama vykdyti išigijimus ekspropriacijos būdu arba pasinaudojant pirmumo teise ir įgyvendinti bet kokią su plėtra ar įrengimais susijusį projektą, kuris prisideda prie bendro projekto, sudarančio viešosios sutarties dėl plėtros objektą.

Pirmesnėje pastraipoje paminėtoms organizacijoms gali būti pavedamas išankstinių studijų, būtinų siekiant apibrėžti projekto charakteristikas, atlikimas sudarant pavedimo sutartį, įgaliojančią jas sudaryti sutartis dėl studijų institucijos ar jų grupių vardu ir sąskaita.

1993 m. sausio 29 d. Įstatymo Nr. 93-122 dėl korupcijos prevencijos ir ekonominės veiklos bei viešųjų procedūrų skaidrumo II antraštinės dalies IV skyriaus nuostatos netaikomos viešosioms sutartims dėl plėtros, sudarytoms taikant šį straipsnį.

Viešoji sutartis dėl plėtros gali numatyti sąlygas, kuriomis sutartį sudariusi organizacija dalyvauja studijose, susijusiose su projektu ir ypač – su vietos urbanistinio plano peržiūrėjimu ar pakeitimu.“ (Neoficialus vertimas)

- 10 Europos Bendrijų Komisijai pradėjus prieš Prancūzijos Respubliką procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, Urbanistikos kodekso L. 300-4 straipsnis buvo pakeistas 2005 m. liepos 20 d. Įstatymu Nr. 2005-809 dėl su plėtra susijusių koncesijų (2005 m. liepos 21 d. JORE, p. 11833) ir išdėstytas taip:

„Valstybė ir regioninės ar vietos valdžios institucijos bei jų viešosios įstaigos gali perleisti šiame kodekse numatytų plėtros projektų įgyvendinimą bet kuriam tuo užsiimančiam asmeniui.

Su plėtra susijusių koncesijų suteikimą koncesiją suteikiančioji institucija privalo vykdyti pagal viešą procedūrą, suteikiančią galimybę pateikti kelis konkuruojančius pasiūlymus *Conseil d'État* dekrete numatytais sąlygomis.

Koncesininkas užtikrina projektui skirtų koncesijoje numatytų darbų atlikimą ir įrenginius bei studijų ir kitų užduočių, reikalingų jų įgyvendinimui, atlikimą. Suteikiančioji institucija gali koncesininką įpareigoti įsigyti, įskaitant prireikus ekspropriacijos būdu ar pasinaudojant pirmumo teise, projektui įgyvendinti būtiną turtą. Ji parduoda, nuomoja ar pagal koncesijos sutartį perleidžia nekilnojamąjį turtą, esantį teritorijoje, kurioje suteiktos koncesijos teisės.“ (Neoficialus vertimas)

11 Šio įstatymo Nr. 2005-809 11 straipsnis nustato:

„Nepažeidžiant vykdytinų teismo sprendimų, galioja (nebent jų teisėtumas būtų užginčytas dėl to, kad plėtros vykdytojas paskirtas ne pagal viešą procedūrą, kuri leistų pateikti kelis konkurencingus pasiūlymus):

1° Su plėtra susijusios koncesijos, viešosios sutartys dėl plėtros ir plėtros sutartys, pasirašytos iki šio įstatymo paskelbimo.“ (Neoficialus vertimas)

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 2002 m. spalio 28 d. sprendimu Roanne komunos savivaldybės taryba leido savo merui pasirašyti sutartį su SEDL dėl laisvalaikio centro statybos (toliau – Sutartis).

- 13 2002 m. lapkričio 25 d. sudaryta sutartis numato laisvalaikio centro statybą vienas po kito einančiais etapais. Pirmąjį etapą sudaro tretiesiems asmenims perleistinų kino salių ir komercinių patalpų statyba bei perkančiajai organizacijai perduotini darbo rezultatai, t. y. automobilių stovėjimo aikštelė, įvažiavimo keliai ir viešos vietos. Vėlesni etapai, dėl kurių pasirašomas sutarties priedas, iš esmės susiję su kitų komercinių ar paslaugoms teikti skirtų patalpų bei viešbučio statyba.
- 14 Remiantis sutarties preambule, įgyvendinant šį projektą Roanne komuna numato pertvarkyti menkavertį miesto sektorių ir sudaryti palankias sąlygas laisvalaikio ir turizmo plėtrai.
- 15 Pagal sutarties 2 straipsnį SEDL pavedama, be kita ko, nupirkti žemės sklypus, suorganizuoti architektūrinius ir (arba) inžinerinius konkursus, atlikti studijas, statybos darbus, parengti ir pildyti tam tikrus buhalterijos ir valdymo dokumentus, atlikti lėšų paiešką, įgyvendinti efektyvias priemones siekiant užtikrinti darbo rezultatų pardavimą bei užtikrinti bendrą projekto valdymą ir koordinavimą bei komunos informavimą.
- 16 Iš sutarties 10 straipsnio antrosios pastraipos matyti, kad bet koks SEDL atliekamas darbų perleidimas tretiesiems asmenims turi būti grindžiamas Viešųjų pirkimų kodekse numatytais viešumo ir konkurencijos principais pagal 1993 m. sausio 29 d. Įstatymo Nr. 93-122 (1993 m. sausio 30 d. JORF) 48.1 straipsnį.
- 17 Prie sutarties pridėtoje sąmatoje numatyta, kad bendra pirmojo projekto etapo įgyvendinimui skirta pajamų suma yra 10 227 103 EUR, o visam projektui įgyvendinti skirta yra 14 268 341 EUR. Iš pastarosios sumos 2 925 000 EUR bus skirta iš miesto biudžeto kaip atlyginimas už automobilių stovėjimo aikštelės

perleidimą. Be to, numatyta, kad SEDL gaus 8 099 000 EUR už darbo rezultatų, skirtų tretiesiems asmenims, perleidimą. Galiausiai nustatyta, kad Roanne komuna prisidės 2 443 103 EUR suma prie visų pirmame etape atliktinų darbų ir 3 034 341 EUR suma – prie visų darbų finansavimo.

- 18 Iš sutarties 22–25 straipsnių matyti, kad jos galiojimo pabaigoje SEDL sudaro galutinę sąmatą, kurią turi patvirtinti Roanne komuna. Bet koks šios sąmatos likutis turi būti pervedas komunai. Be to, pastaroji automatiškai tampa visų žemių ir darbo rezultatų, perleistinių tretiesiems asmenims, bet dar jiems neparduotų, savininke. Roanne komuna taip pat užtikrins galiojančių sutarčių vykdymą, išskyrus darbo sutartis, ir perims SEDL įsipareigojimus.
- 19 2002 m. gruodžio 11 d. ieškovai pagrindinėje byloje pateikė *Tribunal administratif de Lyon* ieškinį dėl 2002 m. spalio 28 d. savivaldybės tarybos sprendimo panaikinimo. Šiuo ieškiniu jie ginčija šio sprendimo galiojimą tiek nacionalinės, tiek Bendrijos teisės požiūriu. Dėl pastarosios jie tvirtina, kad prieš sutarties sudarymą apie ją turėjo būti paskelbta ir sudarytos sąlygos konkurencijai, kaip to reikalauja iš direktyvos kylančios pareigos.
- 20 Būtent šiomis sąlygomis *Tribunal administratif de Lyon* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar sutartis, kuria viena perkančioji organizacija paveda kitai perkančiajai organizacijai plėtros projekto, kuriuo siekiama patenkinti bendro intereso

poreikius, įgyvendinimą, pagal kurią ši antroji perkančioji organizacija perduoda pirmajai jos poreikiams tenkinti skirtus darbo rezultatus ir kuriai pasibaigus pirmoji perkančioji organizacija automatiškai tampa šių tretiesiems asmenims neperleistų žemės sklypų ir darbų rezultatų savininke, yra viešojo darbų pirkimo sutartis <...> Direktyvos 1 straipsnio prasme?

- 2) Jei į pirmą klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar vertinant 5 000 000 (SST) ribą, nustatytą tos pačios direktyvos 6 straipsnyje, reikia atsižvelgti tik į kainą, sumokėtą už perkančiajai organizacijai perduotus darbo rezultatus, ar į šią kainą ir sumokėtus įnašus, net jei pastarieji tik iš dalies skirti šių darbų atlikimui, ar į bendrą darbų ir neperleisto turto, kuris pasibaigus sutarčiai automatiškai tampa pirmosios perkančiosios organizacijos nuosavybe, jai perimant galiojančių sutarčių vykdymą ir antros perkančiosios organizacijos įsipareigojimus, vertę?

- 3) Jei į pirmus du klausimus būtų atsakyta teigiamai, ar sudarydama tokią sutartį pirmoji perkančioji organizacija gali netaikyti šioje direktyvoje numatytos sutarčių sudarymo tvarkos remdamasi tuo, kad ši sutartis gali būti sudaryta tik su tam tikrais juridiniais asmenimis ir kad tą pačią tvarką taikys antroji perkančioji organizacija sudarydama viešojo darbų pirkimo sutartis?“

Dėl klausimų priimtinumо

- 21 Roanne komuna bei Prancūzijos Respublika visų pirma tvirtina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas.
- 22 Roanne komuna teigia, kad priimdamas Įstatymą Nr. 2005-809, Prancūzijos įstatymų leidėjas atgaline data patvirtino viešųjų sutarčių dėl plėtros, kurios buvo sudarytos netaikant viešumo ir pateikimo konkurencijai procedūros, galiojimą. Atsižvelgiant į tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi taikyti Prancūzijos įstatymą ir pripažinti, jog šis įstatymas patvirtino sutarties galiojimą, prašomas Bendrijos teisės aiškinimas nebėra būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.
- 23 Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą aptariama sutartis neteisingai kvalifikuojama kaip sutartis dėl plėtros Urbanistikos kodekso L. 300-4 straipsnio, kurio redakcija galiojo faktinių aplinkybių metu, prasme. Jos manymu, iš tikrųjų tai yra paprasčiausia darbų sutartis. Iš to išplaukia, jog klausimas, kuriuo siekiama sužinoti, ar sutartis dėl plėtros projekto įgyvendinimo yra viešojo darbų pirkimo sutartis direktyvos prasme, yra nepriimtinas, nes jis visiškai nesijęs su bylos dalyku ir faktinėmis aplinkybėmis.
- 24 Akivaizdu, kad tiek Roanne komuna, tiek Prancūzijos vyriausybė tvirtina, jog prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas, pateikdamos argumentus, susijusius su Prancūzijos teisės aiškinimu ir pagrindinės bylos faktinių aplinkybių aiškinimu atsižvelgiant į šią teisę.

- 25 Tačiau, kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, EB 234 straipsnyje įtvirtinta procedūra yra pagrįsta aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, todėl pastarasis turi teisę tik pateikti nuomonę dėl minėtame straipsnyje nurodytų Bendrijos aktų aiškinimo ir galiojimo. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas negali vertinti nacionalinių nuostatų aiškinimo arba spręsti, ar nacionalinio teismo išaiškinimas yra teisingas (šiuo klausimu žr. 1974 m. spalio 22 d. Sprendimo *Demag*, 27/74, Rink. p. 1037, 8 punktą; 1991 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Eurim-Pharm*, C-347/89, Rink. p. I-1747, 16 punktą ir 2006 m. sausio 12 d. Sprendimo *Turn- und Sportunion Waldburg*, C-246/04, Rink. p. I-589, 20 punktą).
- 26 Be to, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuris turi prisiimti atsakomybę dėl būsimo sprendimo priėmimo, privalo įvertinti, atsižvelgdamas į bylos ypatumus, tiek prejudicinio sprendimo būtinumą tam, kad pats galėtų priimti sprendimą, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą (žr. 2003 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *EVN ir Wienstrom*, C-448/01, Rink. p. I-14527, 74 punktą ir 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Keller*, C-145/03, Rink. p. I-2529, 33 punktą). Todėl tuo atveju, kai pateikiami klausimai dėl Bendrijos teisės išaiškinimo, Teisingumo Teismas paprastai privalo priimti sprendimą.
- 27 Iš to matyti, kad Roanne komunos ir Prancūzijos vyriausybės nurodyti argumentai dėl nepriimtino turi būti atmesti ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti pripažintas priimtinu.

Dėl pirmojo klausimo

- 28 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar sutartis yra viešojo darbų pirkimo sutartis Direktyvos 1 straipsnio a punkto prasme.

- 29 Remiantis šioje nuostatoje pateikiamu apibrėžimu, viešojo darbų pirkimo sutartys – tai atlygintinės sutartys, kurias rangovas ir perkančioji organizacija, kaip ji apibrėžta b punkte, sudaro raštu ir kurių tikslas – atlikti arba atlikti ir suprojektuoti darbus arba Direktyvoje apibrėžtą darbą, arba bet kokiomis priemonėmis atlikti darbą, atitinkantį perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus.
- 30 Savo rašytinėse pastabose Roanne komuna bei Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybės teigia, kad sutartis neatitinka šio apibrėžimo ir todėl nėra viešojo darbų pirkimo sutartis Direktyvos prasme.
- 31 Roanne komunos teigimu, sutartis, atsižvelgiant į jos tikslą, nėra viešojo darbų pirkimo sutartis, nes tai yra viešoji sutartis dėl plėtros, jos tikslas yra platesnis nei darbų atlikimas. Iš tikrųjų, remiantis Prancūzijos teise, tokios sutartys yra susijusios su viso miesto projekto ar tam tikros miesto politikos visų elementų įgyvendinimu, būtent projekto parengimu, administraciniu ir teisiniu valdymu, žemės įgijimu ekspropiacijos būdu ir sutarčių sudarymo tvarkos įgyvendinimu.
- 32 Tuo pačiu klausimu Lenkijos vyriausybė pažymi, kad, remiantis sutartimi, SEDL įsipareigoja įgyvendinti investicijų projektą, kurį sudaro įvairios užduotys. Šiuo klausimu ši vyriausybė pabrėžia, kad SEDL nėra rangovas, kuris atliks sutartyje numatytus darbus, o tik įsipareigoja parengti ir prižiūrėti viešojo darbų pirkimo sutarties vykdymą. Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinėje sutartyje įtvirtinta pareiga yra pateikti darbų užsakymą ir prižiūrėti jų atlikimą, Lenkijos vyriausybė tvirtina, kad sutartis turi būti kvalifikuojama kaip „viešojo paslaugų pirkimo sutartis“ 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1) 1 straipsnio prasme.

- 33 Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad dalis laisvalaikio centro, kuri susijusi su tretiesiems asmenims numatytų parduoti darbo rezultatų pasiekimu, nėra viešojo darbų pirkimo sutartis Direktyvos prasme. Iš tikrųjų, ši vyriausybė mano, kad būtent dėl to, jog ši dalis skirta tretiesiems asmenims, ji negali būti laikoma atitinkančia komunos reikalavimus. Ji priduria, kad tik automobilių stovėjimo aikštelės statyba Roanne komunos sąskaita galėtų iš esmės būti viešojo darbų pirkimo sutartimi. Tačiau ši statyba taip pat nepatektų į direktyvos taikymo sritį, nes automobilių stovėjimo aikštelė bus perleista komunai tik ją pastačius taikant Prancūzijos teisėje numatytą specialią procedūrą, vadinamą „būsimo nekilnojamojo turto pardavimu“, o tai iš esmės yra paprastas nekilnojamojo turto įsigijimas, kurio dalykas yra ne darbai, o pastatytinų objektų pardavimas.
- 34 Lietuvos ir Austrijos vyriausybės bei Komisija mano, kad sutartis yra viešojo darbų pirkimo sutartis Direktyvos 1 straipsnio prasme. Konkrečiai tariant, Komisija tvirtina, kad net jei sutartis apima tam tikras užduotis, kurios yra paslaugų teikimas, pagrindinis jos tikslas yra darbo, atitinkančio perkančiosios organizacijos nurodytus reikalavimus Direktyvos 1 straipsnio a ir c punktų prasme, atlikimas.
- 35 Roanne komunos bei Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybių nurodyti argumentai negali būti priimti.
- 36 Žinoma, tai tiesa, kad, be darbų atlikimo, sutartis SEDL numato papildomų užduočių, kurios, kaip pastebėjo kelios į bylą įstojusios šalys, turi paslaugų teikimo

požymį. Tačiau, priešingai nei teigia Roanne komuna, vien faktinė aplinkybė, kad sutartis sudaryta iš elementų, kurie nėra darbų atlikimas, dar nereiškia, jog šiai sutarčiai netaikoma Direktyva.

- 37 Iš tikrųjų iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad jei sutartis sudaryta iš elementų, susijusių tiek su viešuoju darbų pirkimu, tiek su kitos rūšies viešuoju pirkimu, būtent pagrindinis sutarties tikslas lemia, kuri Bendrijos direktyva dėl viešųjų pirkimų turi būti taikoma (žr. 1994 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Gestión Hotelera Internacional*, C-331/92, Rink. p. I-1329, 29 punktą).
- 38 Kalbant apie šios Teisingumo Teismo praktikos taikymą šioje byloje, reikia pabrėžti, kad, priešingai nei savo pastabose teigia Lenkijos vyriausybė, SEDL sutartinis įsipareigojimas neapsiriboja darbų administravimu ir organizavimu, bet taip pat apima joje numatytų darbų atlikimą. Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, kad rangovas būtų laikomas atsakingu už viešojo darbų pirkimo sutarties vykdymą Direktyvos 1 straipsnio a punkto prasme, nereikalaujama, kad asmuo, kuris sudaro sutartį su perkančiąja organizacija, pats tiesiogiai galėtų teikti paslaugą iš nuosavų išteklių (šiuo klausimu žr. 1994 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Ballast Nedam Groep*, C-389/92, Rink. p. I-1289, 13 punktą ir 1999 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Holst Italia*, C-176/98, Rink. p. I-8607, 26 punktą). Iš to išplaukia, kad vertinant, ar sutarties pagrindinis tikslas yra darbo atlikimas, nėra svarbu tai, kad SEDL pati darbų nevykdo ir juos perleidžia subrangovams.
- 39 Reikia atmesti Prancūzijos vyriausybės argumentą, kad dėl 33 punkte pateiktų samprotavimų sutarties tikslu negali būti laikomas darbo, atitinkančio perkančiosios organizacijos reikalavimus Direktyvos 1 straipsnio a punkto prasme, atlikimas.

- 40 Kalbant apie Prancūzijos vyriausybės pateikiamą automobilių stovėjimo aikštelės teisinį kvalifikavimą, reikia konstatuoti, kad viešojo darbų pirkimo sutarties apibrėžimas priklauso Bendrijos teisės reguliavimo sričiai. Atsižvelgiant į tai, kad direktyvos 1 straipsnio a punkte nėra jokios aiškios nuorodos į valstybių narių teisę nustatant jo prasmę ir turinį, sutarties teisinis kvalifikavimas Prancūzijos teisėje nėra svarbus sprendžiant, ar sutartis patenka į Direktyvos taikymo sritį (pagal analogiją žr. 2005 m. spalio 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-264/03, Rink. p. I-8831, 36 punktą).
- 41 Iš Direktyvos 1 straipsnio c punkto matyti, kad darbas turi būti identifikuojamas atsižvelgiant į atliktų darbų rezultato ekonominę arba techninę funkciją (žr. 2005 m. spalio 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-187/04 ir C-188/04, nepaskelbta Rinkinyje, 26 punktas). Kaip aiškiai matyti iš kelių sutarties nuostatų, pastatytas laisvalaikio centras bus skirtas komercinei veiklai ir paslaugų teikimui, todėl sutartis turi būti laikoma tenkinančia ekonominę funkciją.
- 42 Be to, laisvalaikio centro statyba turi būti laikoma atitinkanti Roanne komunos sutartyje nurodytus reikalavimus. Reikia pabrėžti, kad šiuo atveju sutartyje numatytas darbas yra laisvalaikio centro ir visų jo elementų, įskaitant kino salių, paslaugų, susijusių su pramogomis, patalpų, automobilių stovėjimo aikštelės ir galiausiai viešbučio pastatymas. Iš kelių sutarties nuostatų matyti, kad pastatytu laisvalaikio centru Roanne komuna siekia pakeisti stoties rajoną ir jį padaryti dinamiškesnį.
- 43 Dėl kitų elementų, patenkančių į Direktyvos 1 straipsnio a punkte numatytą „viešojo darbų pirkimo sutarties“ apibrėžimą, reikia pastebėti, pirma, jog neginčijama, kad Roanne komuna, kaip vietos valdžios institucija, yra „perkančioji organizacija“ Direktyvos 1 straipsnio b punkto prasme ir kad egzistuoja raštu sudaryta sutartis.

- 44 Antra, akivaizdu, kad SEDL, kaip rinkoje veikiančią ūkio subjektą, kuris įsipareigoja atlikti sutartyje numatytus darbus, reikia kvalifikuoti kaip rangovą Direktyvos prasme. Be to, kaip buvo priminta šio sprendimo 38 punkte, šiuo atveju nėra svarbu, kad SEDL pasitelkė subrangovus užtikrindama darbų projektavimą ir atlikimą (šiuo klausimu žr. 2001 m. liepos 12 d. Sprendimo *Ordine degli Architetti ir kt.*, C-399/98, Rink. p. I-5409, 90 punktą).
- 45 Galiausiai akivaizdu, kad sudaryta sutartis yra atlygintinė. Sutarties atlygintinumas pasireiškia priešpriešiniu atlyginimu, suteikiamu rangovui už atliktus darbus, kuriuos nurodo perkančioji organizacija (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Ordine degli Architetti ir kt.* 77 punktą). Remiantis sutarties nuostatomis, SEDL gauna iš Roanne komunos tam tikrą sumą kaip atlyginimą už automobilių stovėjimo aikštelės perleidimą. Komuna taip pat įsipareigoja prisidėti prie visų atliktinų darbų išlaidų. Galiausiai, pagal sutartį SEDL turi teisę gauti iš trečiųjų asmenų pajamas kaip atlyginimą už atliktų darbo rezultatų perleidimą.
- 46 Iš sutarties analizės matyti, kad jos pagrindinis tikslas, kaip teigė Komisija, yra vykdyti visų darbų, kuriais atliekamas darbas Direktyvos 1 straipsnio c punkto prasme, t. y. statomas laisvalaikio centras. Sutartyje numatytų paslaugų elementai, kaip antai žemės sklypų įsigijimas, lėšų paieška, architektūrinio ir (arba) inžinerinio konkurso organizavimas bei pastatų pardavimas yra šio darbo atlikimas.
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas buvo pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: sutartis, kuria pirmoji perkančioji organizacija paveda antrajai perkančiajai organizacijai atlikti darbą, yra viešojo darbų pirkimo sutartis Direktyvos 1 straipsnio a punkto

prasmė, nepaisant to, ar yra numatyta, jog pirmoji perkančioji organizacija yra viso šio darbo rezultato ar jo dalies savininkė ar ja tampa.

Dėl antrojo klausimo

- 48 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo dėl taisyklių, kaip nustatyti aptariamą sutarties vertę siekiant nuspręsti, ar Direktyvos 6 straipsnyje numatyta riba yra pasiekta.
- 49 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siūlo tris šios ribos apskaičiavimo būdus. Pirmą, sutarties vertė nustatoma remiantis tik perkančiosios organizacijos už jai perduotus darbo rezultatus sumokėtomis sumomis. Antra, sutarties vertę sudaro visos perkančiosios organizacijos išmokėtos sumos, t. y. atlyginimas už jai perduotus darbo rezultatus bei finansiniai įnašai, sumokėti už visus atliktinus darbus. Trečia, nustatant sutarties vertę turėtų būti atsižvelgta į visą darbų vertę, kurią sudaro perkančiosios organizacijos išmokėtos sumos bei iš trečiųjų asmenų už jiems atliktus darbus gautos pajamos.
- 50 Visų pirma reikia pastebėti, kad atsižvelgiant į Direktyvos 6 straipsnio formuluotę, jo nuostatos taikomos viešojo darbų pirkimo sutartims, kurių vertė siekia šiame straipsnyje numatytą ribą. Jame nėra taisyklės, kuri sumas, į kurias reikia atsižvelgti nustatant sutarties vertę, ribotų tomis, kurios gautos iš perkančiosios organizacijos.

- 51 Be to, tokią taisyklę kildinti iš šio 6 straipsnio prieštarautų Direktyvos logikai ir tikslui.
- 52 Kaip matyti iš Direktyvos antros ir dešimos konstatuojamųjų dalių, ja siekiama pašalinti įsisteigimo laisvės ir laivės teikti paslaugas viešojo darbų pirkimo srityje apribojimus siekiant atverti šias rinkas veiksmingai konkurencijai (minėto sprendimo *Ordine degli Architetti ir kt.* 52 punktas). Dešimtoje konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad tokios konkurencijos plėtotei būtina, kad pranešimai apie sutartis būtų skelbiami visoje Bendrijoje, o šiuose pranešimuose pateikiama informacija turi sudaryti galimybę Bendrijoje įsisteigusiems rangovams nuspręsti, ar juos domina siūlomos sutartys. Šiuo atžvilgiu Direktyvos 6 straipsnyje numatyta riba skirta užtikrinti, jog apie viešojo pirkimo sutartis, kurių vertė yra pakankamai didelė, kad pateisintų dalyvavimą Bendrijos viduje, būtų pranešta potencialiems dalyviams.
- 53 Atsižvelgiant į tai, kad Direktyvoje numatytos viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo procedūrų tikslas yra užtikrinti būtent potencialiems Europos bendrijoje įsteigtiems dalyviams galimybę dalyvauti juos dominančiuose viešuosiuose pirkimuose, būtent jų požiūriu vadovaujantis ir reikia skaičiuoti, ar sutarties vertė siekia Direktyvos 6 straipsnyje įtvirtintą ribą.
- 54 Šiuo atveju akivaizdu, kad jei sutarties vertę sudaro pajamos iš perkančiosios organizacijos ir iš trečiųjų asmenų, potencialaus dalyvio suinteresuotumas tokia sutartimi priklauso nuo jų bendros vertės.

- 55 Atvirkščiai, tvirtinimas, kad apskaičiuojant sutarties vertę Direktyvos 6 straipsnio prasme turėtų būti atsižvelgiama tik į perkančiosios organizacijos sumokėtas sumas, pažeistų jos tikslą. Tai reikštų, kad perkančioji organizacija galėtų priimti sprendimą sudaryti sutartį, kurios vertė viršytų šiame 6 straipsnyje įtvirtintą ribą ir kuri galėtų dominti kitus rinkoje veikiančius rangovus netaikydama Direktyvoje numatytos viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos.
- 56 Galiausiai, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 3 straipsnį viešojo darbų pirkimo koncesijos sutartims yra taikomos Direktyvoje numatytos skelbimo taisyklės tuo atveju, kai yra pasiekta šioje nuostatoje nurodyta riba. Atsižvelgiant į tai, jog pagrindinė šių koncesijų savybė yra ta, kad visas atlygis už darbus arba jo dalis yra gaunami iš trečiųjų asmenų, direktyvos tikslui ir jos sistemai prieštarautų tai, kad viešųjų darbų pirkimų srityje būtų neatsižvelgiama į iš trečiųjų asmenų gautas sumas apskaičiuojant sutarties vertę Direktyvos 6 straipsnio prasme.
- 57 Atsižvelgiant į tai, kas buvo pasakyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: nustatant sutarties vertę Direktyvos 6 straipsnio prasme, reikia atsižvelgti į bendrą darbų pirkimo sutarties vertę potencialaus dalyvio požiūriu, kurią sudaro ne tik visos perkančiosios organizacijos mokėtinos sumos, bet ir visos pajamos, kurios bus gautos iš trečiųjų asmenų.

Dėl trečiojo klausimo

- 58 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar sudarant sutartį, kaip antai pagrindinėje byloje, perkančioji organizacija gali netaikyti Direktyvoje numatytos viešojo darbų pirkimo sutarčių

sudarymo tvarkos remiantis tuo, kad pagal nacionalinę teisę ši sutartis gali būti sudaroma tik su tam tikrais juridiniais asmenimis, kurie patys yra perkančioji organizacija ir kurie savo ruožtu turės taikyti šią tvarką, jei vėliau norės sudaryti sutartis.

59 Visų pirma reikia pažymėti, kad leidžiamos tik tos Direktyvos taikymo išimtys, kurios joje aiškiai nurodytos (pagal analogiją žr. 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Teckal*, C-107/98, Rink. p. I-8121, 43 punktą ir 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Carbotermo ir Consorzio Alisei*, C-340/04, Rink. p. I-4137, 45 punktą).

60 Taigi Direktyvoje nėra nuostatos, panašios į Direktyvos 92/50 6 straipsnį, kuris draudžia ją taikyti viešojo pirkimo sutartims, tam tikromis sąlygomis sudaromomis su perkančiosiomis organizacijomis (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Teckal* 44 punktą bei minėto sprendimo *Carbotermo ir Consorzio Alisei* 46 punktą).

61 Reikia pažymėti, kad 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114) 11 straipsnis numato išimtį perkančiosioms organizacijoms, kurios įsigyja darbus būtent iš centrinės perkančiosios organizacijos, kuri apibrėžiama tos pačios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje. Tačiau ši nuostata *ratione temporis* netaikoma faktinėms pagrindinės bylos aplinkybėms.

- 62 Iš to matyti, kad perkančioji organizacija nėra atleidžiama nuo Direktyvoje numatytų viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos taikymo remiantis tuo, kad ji numato sudaryti aptariamą sutartį su antrąja perkančiąja organizacija (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Teckal* 51 punktą; 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *ARGE, C-94/99*, Rink. p. I-11037, 40 punktą ir 2005 m. sausio 11 d. Sprendimo *Stadt Halle ir RPL Lochau, C-26/03*, Rink. p. I-1, 47 punktą). Tačiau ši išvada neturi reikšmės pastarosios perkančiosios organizacijos pareigai savo ruožtu taikyti Direktyvoje numatytas viešojo pirkimo procedūras (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Teckal* 45 punktą).
- 63 Remiantis Teisingumo Teismo praktika akivaizdu, kad konkurencijos reikalavimas nėra privalomas sutartims, sudarytoms regioninės ar vietos valdžios institucijos ir nuo jos teisiškai atskiro asmens tuo atveju, kai regioninės ar vietos valdžios institucija aptariamą asmenį kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas ir šio asmens pagrindinę veiklos dalį sudaro veikla, vykdoma institucijos ar institucijų, kurioms ji priklauso (žr. minėto sprendimo *Teckal* 50 punktą ir 2005 m. sausio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją, C-84/03*, Rink. p. I-139, 38 ir 39 punktus).
- 64 Tačiau tai, kad SEDL yra mišrios nuosavybės bendrovė, į kurią investuotos privačios lėšos, neleidžia Roanne komunos laikyti kontroliuojančia šią bendrovę kaip savo tarnybas. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas nusprendė, kad bet koks privataus kapitalo investavimas į įmonę vykdomas privataus intereso sumetimais ir siekiant kitokių tikslų, nei siekia viešoji institucija (žr. minėto sprendimo *Stadt Halle ir RPL Lochau* 49 ir 50 punktus). Argumentai, kuriuos Teisingumo Teismas pateikė minėtame sprendime *Stadt Halle ir RPL Lochau* dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių, taikomi ir viešojo darbų pirkimo sutartims.

- 65 Iš Roanne komunos bei Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybių pastabų matyti, jog, jų manymu, Direktyvos naudingas poveikis vis dėlto turėtų išlikti tokiais atvejais kaip šis, kai antroji perkančioji organizacija privalo taikyti Direktyvoje numatytą viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarką bet kuriai vėlesnei sutarčiai. Siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją nesvarbu, ar tokią procedūrą organizuoja pirmoji, ar antroji perkančioji organizacija.
- 66 Visų pirma reikia priminti, kad Direktyvoje nėra nuostatų, leidžiančių jos netaikyti tuo atveju, kai viešojo darbų pirkimo sutartis sudaroma dviejų perkančiųjų organizacijų, net darant prielaidą, kad antroji perkančioji organizacija mano esanti įpareigota perleisti bendrą sutarties vertę subrangovams taikydama Direktyvoje numatytą viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarką.
- 67 Kita vertus, nagrinėjamu atveju sutartyje nenumatyta, kad SEDL turi perleisti visą pradinę sutartį kitiems rangovams. Be to, kaip teisingai pastebėjo generalinė advokatė savo išvados 72 punkte, kai antroji perkančioji organizacija pasitelkia subrangovus, bet kurios vėlesnės sutarties objektas dažnai gali sudaryti tik dalį visos sutarties. Tai gali lemti, kad vėlesnių antrosios perkančiosios organizacijos sudarytų sutarčių vertė bus mažesnė už įtvirtintą Direktyvos 6 straipsnio 1 dalies a punkte. Todėl būtų galima išvengti Direktyvos taikymo vieną po kitos sudarant kelias sutartis.
- 68 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: perkančioji organizacija negali netaikyti Direktyvoje numatytos viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos remiantis tuo, kad pagal nacionalinę teisę ši sutartis gali būti sudaroma tik su tam tikrais juridiniais asmenimis, kurie patys yra perkančiosios organizacijos ir kurie savo ruožtu turės taikyti šią tvarką, jei vėliau norės sudaryti sutartis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁹ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Sutartis, kuria pirmoji perkančioji organizacija paveda antrajai perkančiajai organizacijai atlikti darbą, yra viešojo darbų pirkimo sutartis 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, iš dalies pakeistos 1997 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/52/EB 1 straipsnio a punkto prasme, nepaisant to, ar yra numatyta, jog pirmoji perkančioji organizacija yra viso šio darbo ar jo dalies savininkė ar ja tampa.**
- 2. Nustatant sutarties vertę Direktyvos 93/37, iš dalies pakeistos Direktyva 97/52, 6 straipsnio prasme, reikia atsižvelgti į bendrą darbų pirkimo sutarties vertę potencialaus dalyvio požiūriu, kurią sudaro ne tik visos perkančiosios organizacijos mokėtinos sumos, bet ir visos pajamos, kurias bus gautos iš trečiųjų asmenų.**

- 3. Perkančioji organizacija negali netaikyti Direktyvoje 93/37, iš dalies pakeistoje Direktyva 97/52, numatytos viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos remiantis tuo, kad pagal nacionalinę teisę ši sutartis gali būti sudaroma tik su tam tikrais juridiniais asmenimis, kurie patys yra perkančiosios organizacijos ir kurie savo ruožtu turės taikyti šią tvarką, jei vėliau norės sudaryti sutartis.**

Parašai.